



ระเบียบกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ว่าด้วยวิธีการดำเนินการเกี่ยวกับของกลางในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๖

เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษเกี่ยวกับการจัดการของกลางเป็นมาตรฐานเดียวกัน อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๙ แห่งข้อบังคับ กคพ. ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๕ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษจึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้ เรียกว่า “ระเบียบกรมสอบสวนคดีพิเศษว่าด้วยวิธีการดำเนินการเกี่ยวกับของกลางในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๖

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกบรรดาระเบียบ คำสั่ง หรือหนังสือสั่งการของกรมสอบสวนคดีพิเศษที่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ และให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ให้อธิบดีเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้ และมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาและข้อขัดข้องอันเกิดจากการปฏิบัติตามระเบียบนี้

ข้อ ๕ ในระเบียบนี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ หรือผู้รักษาราชการแทนอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ

“รองอธิบดี” หมายความว่า รองอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษที่กำลังดูแล

“หน่วยงาน” หมายความว่า กอง กองคดี สำนักงานผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านคดีพิเศษ หรือหน่วยงานภายในที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่นมีฐานะเทียบเท่ากอง ซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ในการป้องกันปราบปรามสืบสวน และสอบสวนคดีอาญาตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗

“ของกลาง” หมายความว่า สิ่งของหรือทรัพย์สินใดๆ ซึ่งตกมาอยู่ในความคุ้มครองของเจ้าพนักงาน โดยอำนาจแห่งกฎหมายหรือโดยหน้าที่ราชการ และได้ยึดหรืออายัดไว้เป็นของกลางเพื่อพิสูจน์ในทางคดี หรือเพื่อจัดการอย่างอื่นตามกฎหมาย

“การยึด” หมายความว่า การกระทำใดๆ ต่อของกลางเพื่อให้ของกลางนั้นๆ เข้ามาอยู่ในความดูแลหรือครอบครองของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ

“การอายัด” หมายความว่า การสั่งให้เจ้าของ หรือผู้ครอบครอง หรือผู้มีหน้าที่ในการดูแลรักษาของกลางในขณะนั้น เก็บ ดูแล หรือรักษาของกลาง และให้หมายความรวมถึงการห้ามมิให้จำหน่าย จ่าย โอน หรือกระทำการนิติกรรมใดๆ เกี่ยวกับของกลางนั้นด้วย

ข้อ ๖ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษพึงระมัดระวังการใช้อำนาจยึดหรืออายัด โดยต้องมีเหตุผลตามสมควรว่าของกลางที่จะยึดหรืออายัดนั้น เป็นทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำผิด หรือได้ใช้ หรือจะใช้ในการกระทำความผิดที่จะเป็นคดีพิเศษ หรือซึ่งอาจจะใช้เป็นพยานหลักฐานประกอบสำนวน จึงใช้อำนาจยึดหรืออายัดของกลางนั้น

การใช้อำนาจยึดหรืออายัดสิ่งของหรือทรัพย์สิน ตามมาตรา ๒๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ จะส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ดังนั้น การใช้อำนาจตามมาตรา ๒๔ (๕) ของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ จึงต้องพึงเกิดจากการดำเนินการตาม มาตรา ๒๔ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) ก่อนเสมอ

ข้อ ๗ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการเก็บรักษาของกลางหรือการดำเนินการเกี่ยวกับของกลางตามระเบียบนี้ ให้หน่วยเก็บรักษาของกลางและหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายเบิกจ่ายได้ตามมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยอ้างอิงเลขคดีพิเศษหรือเลขสืบสวนที่มีค่าใช้จ่ายจากการจัดเก็บของกลางในคดีพิเศษนั้นๆ เพื่อประกอบการเบิกจ่าย

ข้อ ๘ วิธีปฏิบัติเรื่องใดที่มีได้กำหนดในระเบียบนี้ ให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง หรือหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

หมวด ๑ การดำเนินการเกี่ยวกับของกลาง

ส่วนที่ ๑ ชั้นสืบสวน

ข้อ ๙ ในระหว่างการสืบสวนตามมาตรา ๒๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ หากคณะพนักงานสืบสวนใช้อำนาจตามมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง (๕) ไม่ว่าจะป็นกรณียึดหรืออายัดทรัพย์สินซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ตาม (๑) (๒) หรือป็นกรณีได้รับสิ่งที่ส่งมาหรือหลักฐานใดๆ เพื่อตรวจสอบตาม (๓) (๔) หรือที่ได้จากการค้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือได้มาตามกฎหมายอื่นมาไว้ในครอบครอง ให้หัวหน้าคณะพนักงานสืบสวนรายงานเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงอธิบดีทราบ ภายใน ๓ วันนับแต่วันที่ยึดหรืออายัดหรือได้รับสิ่งของหรือทรัพย์สินไว้ และบันทึกข้อมูลในระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อออกเลขยึดทรัพย์สินของกลางในการสืบสวน และนำส่งหน่วยเก็บรักษาของกลางเพื่อเก็บรักษาโดยเร็ว ให้คณะพนักงานสืบสวนคดีพิเศษในเรื่องสืบสวนดังกล่าวประชุมเพื่อพิจารณาและมีความเห็น ดังนี้

(๑) พิจารณาว่าสิ่งของหรือทรัพย์สินดังกล่าวมีไว้เป็นความผิด ได้มาโดยการกระทำความผิด ได้ใช้หรือสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานเพื่อจะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิด หรือเพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำความผิด หรือเพื่อพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหาในเบื้องต้น หรือเพื่อแสดงให้เห็นว่ามีรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษตามบัญชีท้ายประกาศ กคพ. เรื่องกำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือเพื่อแสดงให้เห็นว่ามีลักษณะของการกระทำความผิดที่เข้าลักษณะใดลักษณะหนึ่งตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) (ก) (ข) (ค) (ง) หรือ (จ) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือไม่ หากพบว่าสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้ และจะเสนอเรื่องสืบสวนให้อธิบดีหรือคณะกรรมการคดีพิเศษ แล้วแต่กรณี เพื่อมีคำสั่งหรือมติให้ทำการสอบสวนเป็นคดีพิเศษ ให้หัวหน้าคณะพนักงานสืบสวนยึดหรืออายัดสิ่งของหรือทรัพย์สินนั้นไว้จนกว่าอธิบดีหรือคณะกรรมการคดีพิเศษจะมีคำสั่งหรือมติ หากอธิบดีหรือคณะกรรมการคดีพิเศษมีคำสั่งหรือมติให้ทำการสอบสวนเป็นคดีพิเศษ ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษดำเนินการตามข้อ ๑๑ (๑) ต่อไป

(๒) กรณีที่พิจารณาแล้วเห็นว่าสิ่งของหรือทรัพย์สินดังกล่าวมีไว้เป็นความผิด ได้มาโดยการกระทำความผิด ได้ใช้หรือสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานการดำเนินคดีอาญา แต่ไม่มีรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษตามบัญชีท้ายประกาศ กคพ. เรื่องกำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ และเสนอเรื่องสืบสวนให้อธิบดีหรือคณะกรรมการ

คดีพิเศษ แล้วแต่กรณี เพื่อมีคำสั่งหรือมติให้ไม่ทำการสอบสวนเป็นคดีพิเศษให้หัวหน้าคณะพนักงานสืบสวนส่งสิ่งของหรือทรัพย์สินดังกล่าวให้หน่วยงานอื่นที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับสิ่งของหรือทรัพย์สินดังกล่าวโดยเร็ว และรายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงอธิบดีทราบ ภายใน ๗ วันนับแต่วันที่ได้ส่งของหรือทรัพย์สินนั้น และบันทึกข้อมูลในระบบอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ หากสิ่งของหรือทรัพย์สินดังกล่าวจำเป็นต้องมีการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ก่อน ให้หัวหน้าคณะพนักงานสืบสวนยึดหรืออายัดสิ่งของหรือทรัพย์สินนั้นไว้จนกว่าจะได้รับผลการตรวจพิสูจน์

(๓) กรณีที่พิจารณาแล้วเห็นว่าสิ่งของหรือทรัพย์สินดังกล่าวไม่ได้มีไว้เป็นความผิด ได้มาโดยการกระทำความผิด ได้ใช้หรือสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือไม่สามรถใช้เป็นพยานหลักฐานหรือแสดงให้เห็นถึงลักษณะของการกระทำความผิดตามข้อ (๑) ให้หัวหน้าคณะพนักงานสืบสวนเป็นผู้มีอำนาจสั่งคืนแก่ผู้มีสิทธิ หรือส่งให้หน่วยงานอื่นที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการดำเนินการเกี่ยวกับสิ่งของหรือทรัพย์สินดังกล่าว ภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้ยึดหรืออายัดหรือได้รับสิ่งของหรือทรัพย์สินไว้และรายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงอธิบดีทราบภายใน ๗ วันนับแต่วันที่คืนหรือส่งสิ่งของหรือทรัพย์สินนั้น และบันทึกข้อมูลในระบบอิเล็กทรอนิกส์ หากการตรวจสอบและการพิจารณายังไม่เสร็จสิ้น ให้จัดทำบันทึกชี้แจงเหตุผลเพื่อขอขยายระยะเวลาต่อหัวหน้าหน่วยงาน ทั้งนี้หัวหน้าหน่วยงานมีอำนาจขยายระยะเวลาได้ครั้งละไม่เกิน ๑ เดือนแต่ต้องไม่เกิน ๓ เดือนนับแต่วันที่ได้ยึดหรืออายัดหรือได้รับสิ่งของหรือทรัพย์สินไว้

ข้อ ๑๐ ถ้าคณะพนักงานสืบสวนได้ทำการยึดหรืออายัดสิ่งของหรือทรัพย์สินดังต่อไปนี้ไว้

(๑) สิ่งของหรือทรัพย์สินที่มีสภาพเป็นของสด ของเสียง่าย หรือถ้าห้วงเข้าไว้จะเป็นการเสี่ยงต่อความเสียหาย หรือค่าใช้จ่ายจะเกินส่วนกับค่าของกลางนั้น

(๒) สิ่งของหรือทรัพย์สินที่มีลักษณะที่อาจทำให้สกปรก เลอะเทอะ หรือมีกลิ่น หรืออาจรบกวนหรือก่อความรำคาญ

(๓) สิ่งของหรือทรัพย์สินที่มีสภาพที่อาจก่อให้เกิดอันตรายได้ง่าย เช่น สารเคมี หรือสิ่งที่เป็นเชื้อเพลิงไม่เหมาะสมที่จะเก็บรักษาหรือเก็บรักษาไว้จะเป็นภาระแก่ทางราชการ หรือนำไปทำลาย แล้วแต่กรณี

ให้หัวหน้าคณะพนักงานสืบสวนรายงานการตรวจยึดหรืออายัดตามข้อ ๙ พร้อมกับรายงานต่ออธิบดีเพื่อทราบและพิจารณาสั่งการให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษหรือกฎหมายอื่น ที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการกับสิ่งของหรือทรัพย์สินนั้น

ส่วนที่ ๒ ชั้นสอบสวน

ข้อ ๑๑ ในระหว่างการสอบสวนคดีพิเศษ เมื่อพนักงานสอบสวนคดีพิเศษได้ยึด อายัด หรือรับสิ่งของหรือทรัพย์สินที่ได้จากการยึดหรืออายัดไว้ตามกฎหมายจากผู้มีอำนาจหน้าที่หรือได้มาด้วยเหตุอื่นมาไว้ในความครอบครอง ให้หัวหน้าคณะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษรายงานเป็นหนังสือผ่านผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงอธิบดีเพื่อทราบ ภายใน ๓ วันนับแต่วันที่ได้ยึดหรืออายัด หรือได้รับสิ่งของหรือทรัพย์สินไว้ และบันทึกข้อมูลในระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อออกเลขยึดทรัพย์สินของกลาง และนำส่งหน่วยเก็บรักษาของกลางเพื่อเก็บรักษาโดยเร็ว ให้คณะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษประชุมและพิจารณามีความเห็น ดังนี้

(๑) พิจารณาว่าเป็นสิ่งของหรือทรัพย์สินซึ่งได้ทำหรือมีไว้เป็นความผิด ได้มาโดยการกระทำความผิด ได้ใช้หรือสงสัยว่ามีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรืออาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้หรือไม่ หากพบว่าเป็นสิ่งของหรือทรัพย์สินดังกล่าว ให้ยึดหรืออายัดไว้เป็นของกลางในคดีพิเศษและบันทึกข้อมูลในระบบอิเล็กทรอนิกส์

(๒) กรณีที่พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่ใช่สิ่งของหรือทรัพย์สินตาม (๑) ให้หัวหน้าคณะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือหัวหน้าหน่วยงานเป็นผู้มีอำนาจสั่งคืนแก่ผู้มีสิทธิโดยเร็ว เว้นแต่สิ่งของหรือทรัพย์สินนั้นมีกฎหมายกำหนดวิธีปฏิบัติไว้เป็นการเฉพาะ เช่น ตามกฎหมายศุลกากร ป่าไม้ เป็นต้น ทั้งนี้ให้บันทึกเหตุแห่งการคืนไว้เป็นหลักฐาน และรายงานให้อธิบดีทราบภายใน ๗ วันนับแต่วันที่ได้อำนาจสิ่งของหรือทรัพย์สินแก่ผู้มีสิทธิหรือได้ดำเนินการตามกฎหมายอื่น และบันทึกข้อมูลในระบบอิเล็กทรอนิกส์

กรณีของกลางที่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษยึดหรืออายัดหรือรับไว้ในชั้นสืบสวนตามข้อ ๙ (๑) เมื่ออธิบดีหรือคณะกรรมการคดีพิเศษมีคำสั่งหรือมติให้ทำการสอบสวนเรื่องสืบสวนดังกล่าวเป็นคดีพิเศษให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษบันทึกข้อมูลของกลางดังกล่าวในระบบอิเล็กทรอนิกส์ และออกเลขยึดทรัพย์สินของกลาง เพื่อจำแนกเป็นของกลางในคดีพิเศษ

คดีพิเศษที่มีพนักงานอัยการหรืออัยการทหารสอบสวนร่วมหรือปฏิบัติหน้าที่ร่วม การพิจารณาว่าเป็นสิ่งของหรือทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง (๑) หรือ (๒) ให้สอบถามความเห็นจากพนักงานอัยการหรืออัยการทหารแล้วแต่กรณี

ให้นำความตามข้อ ๑๐ มาใช้บังคับกับสิ่งของหรือทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดหรือได้รับไว้ตามข้อนี้ด้วย โดยอนุโลม

ข้อ ๑๒ กรณีของกลางที่ยึดหรืออายัดไว้มีจำนวนมากและไม่สามารถดำเนินการให้เสร็จสิ้นโดยเร็วได้ ให้หัวหน้าคณะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษที่ได้รับมอบหมายดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลา ดังนี้

(๑) ภายในกำหนด ๓ เดือนนับแต่วันที่ได้รับสิ่งของหรือทรัพย์สิน หากการตรวจสอบและการพิจารณายังไม่เสร็จสิ้น ให้จัดทำบันทึกชี้แจงเหตุผลเพื่อขอขยายระยะเวลาต่อหัวหน้าหน่วยงานก่อนครบกำหนดอย่างน้อย ๗ วัน ทั้งนี้ ให้หัวหน้าหน่วยงานมีอำนาจให้ขยายระยะเวลาได้ต่อไปอีกไม่เกิน ๑ เดือน

กรณีที่หัวหน้าหน่วยงานเป็นหัวหน้าคณะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษให้มีกำหนดระยะเวลาดำเนินการภายใน ๔ เดือน นับแต่วันที่ได้รับสิ่งของหรือทรัพย์สิน

(๒) กรณีครบกำหนดระยะเวลา ๔ เดือนแล้ว แต่การตรวจสอบและการพิจารณายังไม่แล้วเสร็จ ให้หัวหน้าคณะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษเสนอเหตุผลและความจำเป็นเพื่อขอขยายระยะเวลาดำเนินการเพื่อพิจารณาอนุญาต ทั้งนี้ ให้รองอธิบดีมีอำนาจให้ขยายระยะเวลาต่อไปได้อีกไม่เกิน ๑ เดือน

กรณีที่รองอธิบดีเป็นหัวหน้าคณะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษให้มีระยะเวลาดำเนินการภายใน ๕ เดือนนับแต่วันที่ได้รับสิ่งของหรือทรัพย์สิน

(๓) เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา ๕ เดือนแล้ว ให้อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นผู้พิจารณาอนุญาต ทั้งนี้ การดำเนินการตาม (๑) (๒) และ (๓) ต้องดำเนินการภายในระยะเวลาการสอบสวนก่อนส่งสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ข้อ ๑๓ กรณีพนักงานสอบสวนคดีพิเศษได้ขอออกเลขยึดทรัพย์สินของกลางไว้แล้ว หากได้ทำการยึดหรืออายัดหรือรับของกลางไว้เพิ่มเติม ให้หัวหน้าคณะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษที่ได้รับมอบหมายรายงานเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงอธิบดีทราบภายใน ๓ วัน นับแต่วันที่ได้อำนาจสิ่งของหรือทรัพย์สินไว้ และบันทึกการรายงานของกลางที่ได้ยึดหรืออายัดเพิ่มเติมในระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้เลขยึดทรัพย์สินของกลางเดิม

ข้อ ๑๔ การแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลของกลางในระบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น จำนวน การคืน ผู้ดูแล และเก็บรักษา จะกระทำมิได้เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากอธิบดี โดยให้บันทึกเหตุในการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงไว้ในระบบอิเล็กทรอนิกส์ด้วย

ข้อ ๑๕ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจยึดสิ่งของหรือทรัพย์สินไว้เป็นของกลางในคดีพิเศษ ได้จนกว่าคดีถึงที่สุด เมื่อเสร็จคดีแล้วก็ให้คืนแก่ผู้ต้องหาหรือแก่ผู้อื่นซึ่งมีสิทธิเรียกร้องคืนสิ่งของนั้น เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๑๖ ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษจัดทำบัญชีของกลางเพื่อรวมไว้ในสำนวนการสอบสวน โดยให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ลงรายละเอียดของกลางในบัญชีของกลาง กรณีมีการแก้ไขให้ชัดเจนแล้วเขียนใหม่โดยลงนามกำกับไว้ ห้ามขุดลอกเป็นอันขาด

(๒) ของกลางที่ค้นได้จากผู้ต้องหาหรือผู้ครอบครองและยึดไว้ ให้ผู้ต้องหาหรือผู้ครอบครองลงนามกำกับไว้ในบัญชีของกลางด้วย

(๓) เอกสารที่ค้นได้และยึดไว้ ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษจดลงในบัญชีของกลางเช่นเดียวกัน โดยไม่ต้องระบุราคา ถ้ามีการคืนเอกสารหรือส่งเอกสารไปที่ใดให้หมายเหตุไว้ในช่องหมายเหตุด้วย

ข้อ ๑๗ กรณีของกลางที่มีขนาดใหญ่ หรือมีจำนวนมาก หรือไม่สะดวกต่อการขนย้ายหรือไม่อาจเคลื่อนย้ายได้ หรือเหตุอื่นใดในการทำงานสอบสวนคดีพิเศษอายุัดของกลางนั้นไว้ โดยห้ามมิให้จำหน่าย จ่าย โอน หรือกระทำการใด ๆ เกี่ยวกับของกลางนั้น และแจ้งให้หน่วยเก็บรักษาของกลางทราบ

ข้อ ๑๘ กรณีของกลางที่ยึดเป็นเงินสด ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) กรณีเป็นเงินสดของรัฐบาลไทย และพนักงานสอบสวนคดีพิเศษไม่มีความจำเป็นต้องใช้เป็นพยานหลักฐานประกอบการดำเนินคดีให้นำส่งกลุ่มค่าใช้จ่ายคดีพิเศษเป็นผู้เก็บรักษาตามระเบียบของทางราชการ

(๒) กรณีเป็นเงินสดของรัฐบาลไทย แต่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีความจำเป็นต้องใช้เป็นพยานหลักฐานประกอบการดำเนินคดี เช่น ธนบัตรปลอมซื้อ ธนบัตรที่ต้องตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ เป็นต้นให้นำส่งหน่วยเก็บรักษาของกลางเป็นผู้เก็บรักษา

(๓) กรณีเป็นเงินสดของรัฐบาลต่างประเทศ หรือของธนาคารกลางในรัฐบาลต่างประเทศ ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษนำส่งหน่วยเก็บรักษาของกลางเป็นผู้เก็บรักษา

กรณีของกลางที่มีกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานอื่น ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษแจ้งหรือขอเบิกของกลางจากกลุ่มค่าใช้จ่ายคดีพิเศษหรือหน่วยเก็บรักษาของกลาง เพื่อส่งมอบให้หน่วยงานที่มีอำนาจนั้น แต่หากยังมีได้มีการนำส่งให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษเป็นผู้ดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นโดยเร็ว

ข้อ ๑๙ กรณีของกลางเป็นทรัพย์สินมีค่า เช่น อัญมณี ทองคำ นาฬิกา หรือของมีค่าอื่นทำงานองเดียวกัน ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษดำเนินการ ดังนี้

(๑) จัดเก็บของกลางเหล่านั้นไว้ในบรรจุภัณฑ์และทำการปิดผนึกต่อหน้าผู้ครอบครอง (ถ้ามี) จากนั้นให้นำส่งหน่วยเก็บรักษาของกลาง

(๒) ให้บันทึกภาพการดำเนินการรวมไว้ในสำนวน

หากมีความจำเป็น พนักงานสอบสวนคดีพิเศษอาจจัดให้มีการตรวจสอบของกลางโดยผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีความรู้ความชำนาญเพื่อตรวจสอบประเภท ชนิด และประเมินราคาของกลางนั้นก็ได้

ข้อ ๒๐ กรณีของกลางเป็นทรัพย์สินมีมูลค่าสูงหรือมีค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาสูง หรือมีเหตุจำเป็นอื่นใดที่ไม่อาจเก็บรักษาไว้ได้ หน่วยเก็บรักษาของกลางอาจเสนออธิบดีเพื่อมอบหมายให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษที่ทำการยึดหรืออายัดเป็นผู้ประสานขอความร่วมมือกับส่วนราชการอื่นเพื่อเก็บรักษาหรือมอบหมายให้หน่วยงานเอกชนหรือบุคคลอื่นเป็นผู้เก็บรักษาของกลางระหว่างการดำเนินคดีก็ได้ โดยให้คำนึงถึงวิธีการและความเหมาะสมในการเก็บรักษาของกลางและประโยชน์ของทางราชการ และให้นำหลักฐานการมอบหมายดังกล่าวรวมไว้ในสำนวน และบันทึกลงในระบบอิเล็กทรอนิกส์ด้วย

ข้อ ๒๑ การนำส่งของกลางให้หน่วยเก็บรักษาของกลางเพื่อเก็บรักษา ให้พนักงานสอบสวน คดีพิเศษตรวจนับและแยกประเภทของกลาง และบรรจุของกลางลงในบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม และปิดผนึกป้าย โดยระบุเลขสืบสวนหรือเลขคดีพิเศษ เลขยึดทรัพย์สินของกลาง ชื่อหน่วยงาน และรายละเอียดของกลาง เช่น ชนิด จำนวน สภาพ

กรณีของกลางมีหลายชิ้นให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษรวมของกลางไว้ในบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม และให้มีเอกสารกำกับหน้าบรรจุภัณฑ์โดยระบุเลขสืบสวนหรือเลขคดีพิเศษ เลขยึดทรัพย์สินของกลาง ชื่อหน่วยงาน และรายละเอียดของกลางแต่ละชนิดที่อยู่ในกล่องบรรจุภัณฑ์

ข้อ ๒๒ ของกลางที่เป็นวัตถุไวไฟ หรือวัตถุที่จำเป็นต้องมีวิธีการในการเก็บรักษาเป็นพิเศษ ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษแยกบรรจุภัณฑ์ และแจ้งให้หน่วยเก็บรักษาของกลางทราบเมื่อส่งไปเก็บรักษา

ข้อ ๒๓ ให้หัวหน้าหน่วยงานเป็นผู้ลงนามในหนังสือนำส่งของกลางให้หน่วยเก็บรักษาของกลาง เพื่อเก็บรักษา โดยให้มีรายละเอียด ได้แก่ ชื่อ สกุล และตำแหน่งของผู้ได้รับมอบหมายให้นำส่งของกลาง เลขสืบสวน เลขคดีพิเศษ เลขยึดทรัพย์สินของกลาง และคำสั่งแต่งตั้งคณะพนักงานสืบสวนหรือคณะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เป็นต้น

ส่วนที่ ๓

หน่วยเก็บรักษาของกลาง

ข้อ ๒๔ ให้ส่วนควบคุมและเก็บรักษาของกลาง กองปฏิบัติการพิเศษ เป็นหน่วยเก็บรักษาของกลาง มีหน้าที่เก็บรักษาและดูแลของกลางที่ได้รับมอบไว้ในที่ปลอดภัย ไม่ให้เกิดการสูญหาย เสียหาย และต้องเก็บรักษาของกลางให้ถูกต้องตามวิธีการและประเภท

ข้อ ๒๕ ในกรณีจำเป็นหน่วยเก็บรักษาของกลางอาจเสนอให้อธิบดีมอบหมายให้หน่วยงานเป็นผู้เก็บรักษาของกลาง หรือเป็นผู้ประสานขอความร่วมมือกับส่วนราชการอื่นเพื่อเก็บรักษา หรือมอบหมายให้หน่วยงานเอกชนหรือบุคคลอื่นเป็นผู้เก็บรักษาก็ได้

ข้อ ๒๖ ให้หน่วยเก็บรักษาของกลาง หรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย หรือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าคณะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ แล้วแต่กรณี เป็นผู้ทำหน้าที่เก็บรักษาของกลางและให้มีหน้าที่ดำเนินการ ดังนี้

- (๑) ตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะเก็บรักษา
- (๒) จัดทำหลักฐานการรับและส่งมอบของกลาง
- (๓) ตรวจสอบสถานะการเก็บรักษา และรายงานผลการตรวจสอบให้ผู้อำนวยการกองปฏิบัติการพิเศษทราบทุก ๖ เดือน
- (๔) จัดให้มีสมุดควบคุมการเข้าและออกสถานที่เก็บรักษาของกลาง
- (๕) ส่งมอบของกลางให้แก่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษตามใบเบิกของกลาง
- (๖) ดำเนินการอื่นใดเพื่อการเก็บรักษาของกลาง
- (๗) บันทึกข้อมูลของกลางลงสมุดบัญชีของกลางและระบบอิเล็กทรอนิกส์

กรณีมอบหมายให้ส่วนราชการอื่น หน่วยงานเอกชน หรือบุคคลอื่น เป็นผู้เก็บรักษาของกลาง ให้ผู้ทำหน้าที่เก็บรักษาของกลางตามวรรคหนึ่งตรวจสอบสถานะการเก็บรักษา และรายงานผลให้ผู้อำนวยการกองปฏิบัติการพิเศษทราบทุก ๖ เดือน

ข้อ ๒๗ ผู้มีหน้าที่เก็บรักษาของกลางต้องปฏิบัติเกี่ยวกับของกลางโดยใช้ความระมัดระวัง และต้องเก็บรักษาและดูแลของกลางที่ได้รับมอบไว้ในที่ปลอดภัย ป้องกันไม่ให้เกิดการสูญหาย เสียหาย ตามสภาพ

และประเภทแห่งของกลาง หากพบเหตุผิดปกติให้รีบรายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นและแจ้งหน่วยเก็บรักษาของกลางทันที

ข้อ ๒๘ การฝากและการเบิกของกลาง ให้ทำเป็นหนังสือโดยมีรายละเอียด ดังนี้

(๑) เลขที่คดี เลขยึดทรัพย์สินของกลาง เลขคำสั่งแต่งตั้งคณะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ

(๒) วัตถุประสงค์ในการฝากและการเบิกของกลาง

(๓) ชื่อ สกุล และตำแหน่งของผู้ฝากและผู้เบิก

(๔) ให้หัวหน้าหน่วยงานเป็นผู้ลงนามในหนังสือฝากและเบิก

ให้ผู้มีหน้าที่เก็บรักษาของกลางเก็บหลักฐานการเบิกและบันทึกข้อมูลลงสมุดบัญชีของกลางและระบบอิเล็กทรอนิกส์

ส่วนที่ ๔

การนำของกลางออกขายทอดตลาดหรือนำไปใช้ประโยชน์

ข้อ ๒๙ อธิบดีมีอำนาจสั่งให้นำของกลางออกขายทอดตลาดหรือนำไปใช้ประโยชน์ของทางราชการ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการนำของกลางออกขายทอดตลาดหรือนำไปใช้ประโยชน์ของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗

หมวด ๒

การคืนของกลาง

ส่วนที่ ๑

การคืนของกลางเพื่อไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์

ตามมาตรา ๘๕/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ข้อ ๓๐ ของกลางที่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษยึดไว้ระหว่างการสอบสวน หากมิใช่สิ่งของหรือทรัพย์สินที่กฎหมายบัญญัติว่าทำหรือมีไว้เป็นความผิด และยังไม่ได้นำสืบหรือแสดงเป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดี เจ้าของหรือผู้มีสิทธิตามกฎหมายซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิดกับผู้กระทำความผิดอาจยื่นคำร้องขอคืนของกลางที่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษยึดไว้ไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์ตามมาตรา ๘๕/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้

ข้อ ๓๑ ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษถือปฏิบัติตามกฎหมายกระทรวงกำหนดวิธีการขอคืนสิ่งของที่เจ้าพนักงานยึดไว้ไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์ พ.ศ. ๒๕๕๓ และข้อบังคับ กคพ. ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๕ ข้อ ๑๗ และ ๑๘

ข้อ ๓๒ ให้ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อหัวหน้าคณะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ พร้อมแสดงหลักฐานแห่งการเป็นเจ้าของ หรือเอกสารหรือหลักฐานใดๆ เพื่อแสดงถึงสิทธิที่ตนมีอยู่เหนือของกลางนั้น ในกรณีผู้ยื่นคำร้องมีสิทธิในของกลางซึ่งมีเจ้าของกรรมสิทธิ์หลายรายรวมกัน จะต้องแสดงเอกสารหลักฐานความยินยอมในการร้องขอคืนของกลางจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ทุกราย

ข้อ ๓๓ เมื่อได้รับคำร้องให้คณะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษประชุมเพื่อพิจารณาและมีความเห็นเสนอต่อผู้มีอำนาจอนุญาตเพื่อมีคำสั่งภายใน ๗ วันทำการนับแต่วันที่รับคำร้อง

ข้อ ๓๔ ให้หัวหน้าหน่วยงานเป็นผู้มีอำนาจอนุญาต เว้นแต่กรณีที่รองอธิบดีหรืออธิบดีเป็นผู้ออกคำสั่งให้ยึดสิ่งของนั้น หรือเป็นหัวหน้าคณะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ให้รองอธิบดีหรืออธิบดี แล้วแต่กรณีเป็นผู้มีอำนาจอนุญาต

กรณีผู้มีอำนาจอนุญาตมีคำสั่งอนุญาต ให้ส่งคำร้องคืนให้หัวหน้าคณะหรือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษที่ได้รับมอบหมาย หรือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษผู้ทำการสอบสวนเรื่องนั้น แล้วแต่กรณี เป็นผู้รับสัญญาประกันรวมทั้งดำเนินการทั้งปวงตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และบันทึกข้อมูลในระบบอิเล็กทรอนิกส์

กรณีหัวหน้าหน่วยงานหรือรองอธิบดีเห็นควรไม่อนุญาต ให้รับเสนอเรื่องให้รองอธิบดีหรืออธิบดีแล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณามีคำสั่งโดยเร็ว

กรณีอธิบดีมีคำสั่งไม่อนุญาต ให้ส่งเรื่องคืนให้หัวหน้าคณะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องทราบ และดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

การส่งคืนของกลางจะต้องไม่กระทบถึงการใช้ของกลางนั้นเป็นพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงในภายหลัง ทั้งนี้ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษจะคืนของกลางตามคำร้องโดยไม่มีประกัน หรือมีประกัน หรือมีประกันและมีหลักประกันด้วยก็ได้

ข้อ ๓๕ กรณีสอบสวนเสร็จสิ้นและส่งสำนวนไปให้พนักงานอัยการแล้ว หากมีผู้ยื่นคำร้องให้หัวหน้าคณะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษแจ้งให้ผู้ร้องไปยื่นคำร้องต่อพนักงานอัยการ เมื่อพนักงานอัยการมีคำสั่งเป็นอย่างใดให้ปฏิบัติไปตามนั้น

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้หัวหน้าคณะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษแจ้งหัวหน้าหน่วยงานทราบด้วย และบันทึกข้อมูลในระบบอิเล็กทรอนิกส์

ข้อ ๓๖ การเรียกประกันหรือหลักประกันและการกำหนดเงื่อนไข จะต้องมีความเหมาะสมกับความสำคัญของพยานหลักฐานในคดีและมูลค่าของสิ่งของ โดยไม่สร้างภาระแก่ผู้ยื่นคำร้องจนเกินควรแก่กรณี

การกำหนดมูลค่าของกลางเพื่อการเรียกประกันหรือหลักประกัน ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษคำนึงถึงราคาประเมินของทางราชการ หรือมูลค่าหรือราคาตามท้องตลาดของสิ่งของลักษณะเดียวกันนั้น

ข้อ ๓๗ กรณีมีการผิดเงื่อนไขที่กำหนดหรือผิดสัญญาประกัน ให้ผู้รับสัญญาหรือหัวหน้าคณะพนักงานสอบสวนหรือหัวหน้าหน่วยงานแล้วแต่กรณี เป็นผู้ดำเนินการจัดให้มีการส่งคืนสิ่งของทันที หรืออาจจะกำหนดเงื่อนไขหรือเปลี่ยนแปลงสัญญาเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสิ่งของนั้นก็ก็ได้

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้รวมถึงการรับสิ่งของคืนจากผู้ได้รับอนุญาตตามคำสั่งของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือครบกำหนดระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตหรือผู้รับอนุญาตส่งคืนโดยสมัครใจ

กรณีที่พนักงานอัยการมีคำสั่งเกี่ยวกับสิ่งของตามวรรคหนึ่ง หรือมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดเกี่ยวกับสิ่งของนั้นให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ต่อไป

ข้อ ๓๘ กรณีใช้เงินสดเป็นหลักประกัน ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษที่เป็นคู่สัญญาประกันนำส่งกลุ่มค่าใช้จ่ายคดีพิเศษตามระเบียบของทางราชการ

กรณีเป็นหลักประกันอื่น ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษที่เป็นคู่สัญญาประกันนำฝากหน่วยเก็บรักษาของกลางเป็นผู้เก็บรักษาโดยเร็ว

ส่วนที่ ๒

การคืนของกลางระหว่างดำเนินคดี (ชั้นสอบสวน ชั้นพนักงานอัยการ ชั้นศาล)

ข้อ ๓๙ ระหว่างการดำเนินคดี หากคณะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษได้ประชุมและพิจารณาแล้วเห็นว่าของกลางนั้น ไม่จำเป็นต้องใช้เป็นพยานหลักฐานในการสอบสวน การพิจารณาของพนักงานอัยการ และ

การพิจารณาคดีของศาล และมีใช้สิ่งของหรือทรัพย์สินซึ่งทำหรือมีไว้เป็นความผิด ได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือเป็นของกลางที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ให้หัวหน้าหน่วยงานเป็นผู้ใช้ดุลพินิจในการคืนทรัพย์สินของกลาง เว้นแต่กรณีที่รองอธิบดีหรืออธิบดีเป็นหัวหน้าคณะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษให้รองอธิบดีหรืออธิบดีแล้วแต่กรณีเป็นผู้ใช้ดุลพินิจในการคืนทรัพย์สินของกลาง

การดำเนินการของหัวหน้าหน่วยงานหรือรองอธิบดีตามวรรคหนึ่ง ให้รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงอธิบดีเพื่อทราบ ภายใน ๗ วันนับแต่วันที่ได้อคืนทรัพย์สินของกลาง

กรณีพนักงานสอบสวนคดีพิเศษได้อคืนของกลางไปตามวรรคหนึ่งแล้ว หากต่อมาพนักงานอัยการหรือศาลมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ให้หัวหน้าหน่วยงานดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งนั้น และให้รายงานอธิบดีทราบ ภายใน ๗ วันนับแต่ได้ดำเนินการ

ข้อ ๔๐ กรณีพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ต้องหาทุกคน หรือพนักงานอัยการมีความเห็นไม่ขอรับทรัพย์สินของกลางใด และแจ้งให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษจัดการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๕ ให้คณะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษประชุมและพิจารณามีความเห็นภายใน ๑๕ วันนับแต่ทราบคำสั่งของพนักงานอัยการ และให้หัวหน้าหน่วยงานเป็นผู้ใช้ดุลพินิจในการคืนทรัพย์สินของกลางให้แก่เจ้าของหรือผู้มีสิทธิได้ เว้นแต่คณะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษเห็นว่าเป็นสิ่งของหรือทรัพย์สินที่กฎหมายบัญญัติว่าทำหรือมีไว้เป็นความผิด กรณีที่รองอธิบดีหรืออธิบดีเป็นหัวหน้าคณะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ให้รองอธิบดีหรืออธิบดีแล้วแต่กรณี เป็นผู้ใช้ดุลพินิจในการคืนทรัพย์สินของกลาง

การดำเนินการของหัวหน้าหน่วยงานหรือรองอธิบดีตามวรรคหนึ่ง ให้รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงอธิบดี เพื่อทราบภายใน ๗ วันนับแต่วันที่ได้อคืนทรัพย์สินของกลาง

ข้อ ๔๑ กรณีศาลพิพากษายกฟ้องผู้ต้องหาทุกคน หรือพิพากษาคดีโดยไม่มีคำพิพากษาเกี่ยวกับทรัพย์สินของกลางที่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษเก็บรักษาไว้ ให้คณะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษประชุมและพิจารณามีความเห็นภายใน ๑๕ วันนับแต่ทราบคำสั่งของพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษได้รับคำร้อง และให้หัวหน้าหน่วยงานเป็นผู้ใช้ดุลพินิจในการคืนทรัพย์สินของกลางให้แก่เจ้าของหรือผู้มีสิทธิได้ เว้นแต่เป็นสิ่งของหรือทรัพย์สินที่กฎหมายบัญญัติว่าทำหรือมีไว้เป็นความผิด กรณีที่รองอธิบดีหรืออธิบดีเป็นหัวหน้าคณะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ให้รองอธิบดีหรืออธิบดี แล้วแต่กรณีเป็นผู้ใช้ดุลพินิจในการคืนทรัพย์สินของกลาง

การดำเนินการของหัวหน้าหน่วยงานหรือรองอธิบดีตามวรรคหนึ่ง ให้รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงอธิบดีเพื่อทราบภายใน ๗ วันนับแต่วันที่ได้อคืนทรัพย์สินของกลาง

ส่วนที่ ๓

การคืนของกลางเมื่อคดีเสร็จเด็ดขาดหรือคดีถึงที่สุด

ข้อ ๔๒ ภายใต้บทบัญญัติตามมาตรา ๑๓๒๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การคืนของกลางให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) ของกลางที่ทราบตัวผู้มีสิทธิจะได้รับของคืน เมื่อผู้มีหน้าที่เก็บรักษาของกลางได้แจ้งหรือประกาศให้ทราบ แต่ผู้นั้นยังไม่มารับของคืนไปเกินกว่า ๑ ปีนับแต่วันที่แจ้งหรือประกาศให้ทราบ ให้ตกเป็นของแผ่นดิน และให้หมายเหตุไว้ในบัญชีแล้วจัดการต่อไปดังเช่นของกลางที่ต้องรับ

(๒) ของกลางที่ไม่ทราบตัวผู้มีสิทธิจะได้รับของคืน ให้ประกาศหาเจ้าของภายใน ๕ ปีนับแต่วันประกาศ หากไม่ได้ตัวผู้มีสิทธิมารับของคืน ก็ให้รับเป็นของแผ่นดินและให้จัดการทำนองเดียวกัน

อนึ่ง ถ้าปรากฏตัวผู้มีสิทธิจะได้รับของคืนในระหว่างเวลาประกาศและผู้มีหน้าที่เก็บรักษาของกลางได้แจ้งให้ทราบแล้ว แต่ผู้นั้นยังไม่มารับคืนไปให้ตกเป็นของแผ่นดิน ให้ถือกำหนดเวลา ๑ ปีนับแต่วันที่ผู้มีสิทธิได้ทราบ ถ้ากำหนดเวลา ๕ ปีที่ประกาศไว้จะถึงกำหนดเร็วกว่า ให้ถือกำหนดเวลาที่เร็วกว่านั้น

(๓) ของกลางอย่างอื่นที่ปรากฏตัวผู้มีสิทธิจะได้รับตามกฎหมายแล้ว แต่ผู้นั้นยังไม่มารับของไป ถ้าเป็นอสังหาริมทรัพย์ภายในกำหนดเวลา ๑๐ ปี หรือสังหาริมทรัพย์ภายในกำหนดเวลา ๕ ปีนับแต่วันที่ผู้นั้นมีสิทธิจะได้รับของไปจากผู้มีหน้าที่เก็บรักษาของกลาง ก็ให้ตกเป็นของแผ่นดิน และจัดการทำนองเดียวกัน โดยให้ผู้มีหน้าที่เก็บรักษาของกลางแจ้งหรือประกาศให้ผู้นั้นมารับของคืน

(๔) การแจ้งหรือประกาศของผู้มีหน้าที่เก็บรักษาของกลางตามที่กล่าวมาแล้วนั้น ผู้มีหน้าที่เก็บรักษาของกลางไม่จำเป็นต้องฟังว่า ผู้มีสิทธิจะได้รับไม่ได้ทราบข้อความที่แจ้งหรือประกาศให้ผู้นั้นได้รับของคืน แต่ถ้าภายในกำหนดเวลาที่กล่าวนั้นผู้มีสิทธิจะได้รับได้แสดงความประสงค์ที่จะรับของคืน แต่มีเหตุขัดข้องมารับของนั้นไม่ได้ ให้ผู้มีหน้าที่เก็บรักษาของกลางพิจารณาผ่อนผันให้เวลาแก่ผู้นั้นตามสมควรก็ได้

ถ้าผู้มีสิทธิจะได้รับของกลางนั้นไม่ประสงค์จะรับของคืน และขอมอบให้แก่แผ่นดิน ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษบันทึกและจัดให้ผู้นั้นลงนามในบัญชีของกลางเป็นหลักฐาน และจัดการจำหน่ายของกลางนั้นต่อไป

ข้อ ๔๓ ของกลางที่พนักงานอัยการขอให้ศาลสั่งริบ เมื่อศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดเกี่ยวกับของกลางดังนี้

(๑) กรณีศาลสั่งริบของกลาง ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษดำเนินการตามระเบียบนี้

(๒) กรณีศาลไม่สั่งริบ ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษจัดการตามมาตรา ๘๕ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ข้อ ๔๔ กรณีศาลมิได้มีคำสั่งเกี่ยวกับของกลาง ให้หัวหน้าหน่วยงานประสานพนักงานอัยการเพื่อขอคำสั่งศาลเกี่ยวกับการจัดการของกลางนั้น เมื่อศาลมีคำสั่งเป็นอย่างใดให้ปฏิบัติไปตามนั้น แต่หากศาลมิได้มีคำสั่งให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษดำเนินการเป็นอย่างใด ให้หัวหน้าหน่วยงานเสนอความเห็นต่ออธิบดีเพื่อพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามความเหมาะสมต่อไป

หมวด ๓

การดำเนินการเกี่ยวกับของกลางเมื่อคดีเสร็จเด็ดขาดหรือในคดีที่ถึงที่สุด

ข้อ ๔๕ การดำเนินการเกี่ยวกับของกลางเมื่อคดีเสร็จเด็ดขาดหรือในคดีที่ถึงที่สุด ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษดำเนินการตามระเบียบกรมสอบสวนคดีพิเศษว่าด้วยวิธีปฏิบัติในการดำเนินการเกี่ยวกับของกลางในคดีที่ถึงที่สุด

ข้อ ๔๖ ของกลางในคดีที่ขาดอายุความและไม่มีคำพิพากษาเกี่ยวกับของกลาง ให้หัวหน้าหน่วยงาน หรือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษที่ได้รับมอบหมายเสนอความเห็นต่ออธิบดีเพื่อพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามความเหมาะสมต่อไป

หมวด ๔

การดำเนินการเกี่ยวกับของกลางเฉพาะประเภท

ข้อ ๔๗ ของกลางประเภทอื่นๆ ที่มีบทบัญญัติกฎหมายให้ดำเนินการไว้เป็นการเฉพาะให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ของกลางที่มีกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการเก็บรักษา และ/หรือทำลาย ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษส่งไปยังพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจนั้น เช่น ของกลางตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย ของกลางตามกฎหมายว่าด้วยปุ๋ย ของกลางตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ของกลางตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร ของกลางตามกฎหมายว่าด้วยยา ของกลางตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องสำอาง ของกลางตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ของกลางตามกฎหมายเกี่ยวกับป่าไม้ ของกลางตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นต้น

กรณีมีเหตุจำเป็นอื่นใดหรือมีข้อตกลงระหว่างหน่วยงานเป็นอย่างอื่น ให้ปฏิบัติตามนั้น

(๒) ของกลางที่มีกฎหมายบัญญัติให้ผู้เสียหายและผู้ต้องหาสามารถตกลงเกี่ยวกับเรื่องของกลางได้ ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษดำเนินการตามข้อตกลงนั้น เช่น ของกลางตามกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์

ข้อ ๔๘ หากกรณีของกลางใดที่ยังไม่มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อตกลงกำหนดวิธีการดำเนินการไว้ ให้เสนออธิบดีเพื่อพิจารณาสั่งการโดยเร็ว

ข้อ ๔๙ การบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับของกลางตามระเบียบนี้ในระบบอิเล็กทรอนิกส์ หากระบบอิเล็กทรอนิกส์ยังไม่สามารถดำเนินการได้ ให้งดการดำเนินการไปพลางก่อนจนกว่าจะสามารถดำเนินการได้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

พันตำรวจตรี



(สุรียา สิงทมล)

อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ

บันทึกเสนอสัญญาประกัน

ทำที่ (กองคดี/ศูนย์/กลุ่มงาน)

วันที่ เดือน พ.ศ.

เรียน (ผอ.กอง/หน.ศูนย์/หน.กลุ่มงาน)

ด้วยเมื่อวันที่ เดือน พ.ศ. พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ
ได้ยึดสิ่งของ ดังนี้

๑.

๒.

ฯลฯ

ไว้ประกอบการสอบสวนตามบัญชียึดทรัพย์ที่ คดีพิเศษที่

คดีระหว่าง ผู้กล่าวหา

..... ผู้ต้องหา

ข้อหา

เหตุเกิดเมื่อวันที่ เดือน พ.ศ. เวลา

ที่ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต จังหวัด

บัดนี้ (ชื่อ) อายุ ปี เชื้อชาติ

สัญชาติ อยู่บ้านเลขที่ ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต

จังหวัด ได้ยื่นคำร้องขอคืนสิ่งของดังกล่าวข้างต้นไปดูแล

รักษาหรือใช้ประโยชน์ ซึ่งมีข้อพิจารณาดังนี้

๑. ความผิดที่ต้องหาเป็นความผิดตาม

มีอัตราโทษ

๒. เหตุผล ความจำเป็น และความเร่งด่วนที่ต้องนำสิ่งของไปดูแลรักษาหรือใช้

ประโยชน์

.....

.....

๓. ความเสี่ยงภัยหรือเสี่ยงต่อความเสียหาย สูญหาย ถูกทำลาย ปลอมหรือแก้ไข

เปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นกับสิ่งที่จะนำไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์

.....

.....

.....

๔. ผู้ยื่นคำร้องได้วางหลักประกันคือ

ความน่าเชื่อถือของหลักประกัน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๕. ความน่าเชื่อถือของผู้ที่จะนำไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์

.....

๖. ระยะเวลาที่จะนำสิ่งของไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์

.....

๗. ค่าคัดค้านของผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอคืนสิ่งของที่เจ้าพนักงานยึดไว้

.....

๘. การดำเนินการตรวจพิสูจน์ บันทึกรายละเอียด ร่องรอย หรือตำหนิรูปพรรณของ
สิ่งของ ภาพถ่าย หรือดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อเป็นหลักฐานยืนยันความถูกต้องแท้จริงของสิ่งของ
นั้น เพื่อใช้ในการพิสูจน์ทางคดี

.....

๙. พฤติการณ์แห่งคดี

๑๐. ความเห็น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(ลงชื่อ)

.....
(.....

)

ตำแหน่ง (พนักงานสอบสวนที่รับผิดชอบ)

..... /

เรียน (รอง อสพ. ..)

..... (ความเห็น)

(ลงชื่อ)

..... (.....

ตำแหน่ง (ผอ.กอง/หน.ศูนย์/หน.กลุ่มงาน)

..... /



คำร้องขอคืนสิ่งของ

สำนักคดี

วันที่ เดือน พ.ศ.

ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ยื่นคำร้อง) อายุ ปี

อยู่บ้านเลขที่
เกี่ยวข้องกับ (เจ้าของหรือผู้มีกรรมสิทธิ์ ผู้ซึ่งมีสิทธิในการใช้ ครอบครอง ยึดหน่วง หรือสิทธิเรียกร้องอื่น
ตามกฎหมายรับรอง รวมถึงผู้เช่าซื้อ ทายาทผู้มีสิทธิรับมรดก หรือผู้จัดการมรดก ผู้ต้องหา หรือผู้เสียหาย)
มีความประสงค์ขอคืนสิ่งของ ซึ่งเจ้าพนักงานยึดไว้ไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์ตามคดีพิเศษที่
..... / ดังนี้

๑. สิ่งของที่ประสงค์จะขอคืน

- ๑.๑
๑.๒
๑.๓

๒. เหตุผล ความจำเป็นและความเร่งด่วน ที่ร้องขอคืนสิ่งของไปดูแลรักษา หรือใช้ประโยชน์

.....
.....

๓. ระยะเวลาที่นำสิ่งของไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์

๔. ผู้ที่จะดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์จากสิ่งของ คือ

๕. สถานที่ที่นำสิ่งของไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์

.....
.....

๖. หลักฐานในการแสดงสิทธิในสิ่งของที่ขอคืน

โดยข้าพเจ้ามีหลักทรัพย์ตามบัญชีท้ายสัญญา

ลงชื่อ ผู้ยื่นคำร้อง

(.....)

สัญญาประกันและรับมอบสิ่งของ

เขียนที่

วันที่ เดือน พ.ศ.

ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ประกัน) อายุ ปี เชื้อชาติ สัญชาติ

อยู่บ้านเลขที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด

ทำสัญญาประกันให้ไว้แก่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ (กองคดี)

มีข้อความดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ข้าพเจ้าได้รับประกัน

ซึ่งเป็นของที่เจ้าพนักงานยึดไว้ประกอบการสอบสวนคดีพิเศษที่ ไปจากพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ และสัญญาว่าจะดำเนินการ ดังนี้

๑.๑ ส่งคืนสิ่งของที่ประกันไปเมื่อครบกำหนดระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตหรือตามเงื่อนไขที่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษกำหนดให้ส่งคืนหรือตามที่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษแจ้งให้ส่งคืน

๑.๒ ไม่จำหน่าย จ่าย โอน กรรมสิทธิ์สิ่งของที่ประกันในระหว่างสัญญาประกัน

๑.๓ ไม่ทำให้สิ่งของที่ประกันไปเกิดความเสียหาย สูญหาย ขำรุดบกพร่อง ถูกทำลายหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลง อันจะทำให้การใช้เป็นพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ทางคดีเปลี่ยนแปลงไป

๑.๔ ไม่นำสิ่งของที่ประกันไปใช้ในการกระทำความผิดใดๆอีก

ข้อ ๒. ข้าพเจ้าขอประกันสิ่งของเป็นเวลา

และจะนำสิ่งของที่ประกันไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์ที่ โดยมี เป็นผู้ดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์

ข้อ ๓. ถ้าข้าพเจ้าผิดสัญญาตามข้อ ๑. ข้าพเจ้ายินยอมใช้เงิน (ตัวเลข)

(ตัวหนังสือ)

ข้อ ๔. เพื่อเป็นหลักประกันข้าพเจ้าได้นำ (หลักทรัพย์ที่นำมาประกัน) ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษไว้ และรับรองว่าทรัพย์สินเหล่านี้เป็นกรรมสิทธิ์ของข้าพเจ้า/ได้รับมอบอำนาจจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ และไม่อยู่ในภาระติดพันใดๆ

ข้อ ๕. อื่นๆ (พสพ.อาจกำหนดเงื่อนไขอื่นๆเพิ่มเติม โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ เช่น การชำระภาษีประจำปีหรือการทำประกันอุบัติเหตุหรืออุบัติเหตุภัยสำหรับทรัพย์สินบางประเภท อาทิ บ้าน,รถยนต์ หรือกำหนดเงื่อนไขระยะเวลาให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตนำสิ่งของมาแสดงหรือยินยอมให้พสพ.ตรวจได้ในระหว่างเวลาตามสัญญา หรือกำหนดเงื่อนไขกรณีสิ่งของเสื่อมราคาลงมาก เป็นต้น)

ข้าพเจ้าเข้าใจข้อความในสัญญานี้ดีตลอดแล้ว

ลงชื่อ ผู้ประกัน/ผู้รับสิ่งของ

ลงชื่อ ผู้รับสัญญา

ลงชื่อ พยาน

ลงชื่อ พยานผู้เขียน

กำหนดวันเวลาให้ผู้ประกันส่งสิ่งของต่อผู้ให้ประกัน

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	เวลา	สถานที่ส่ง	ลายมือชื่อ ผู้ประกันทราบ วันนัด

บัญชีทรัพย์สินของผู้ประกันซึ่งรับรองว่าเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ประกันแต่เพียงผู้เดียว
และไม่อยู่ในภาวะติดพันใดๆ

ลำดับ	รายการ ทรัพย์สิน	จำนวน	ราคา		รวมราคา		หมายเหตุ
			บาท	สต.	บาท	สต.	

ลงชื่อ..... ผู้ประกัน

บันทึกการส่งสิ่งของคืน

เขียนที่

วันที่ เดือน พ.ศ.

ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ได้รับอนุญาตให้รับสิ่งของไปดูแล) อายุ ปี เชื้อชาติ สัญชาติ
อยู่บ้านเลขที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด
ขอส่งสิ่งของที่รับไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์ ให้ไว้แก่ (ชื่อ) พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ
ผู้รับคืนและได้ตรวจสอบสภาพ โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. สิ่งของที่ข้าพเจ้ารับไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์คือ
ซึ่งเป็นของที่เจ้าพนักงานยึดไว้ประกอบการสอบสวนคดีพิเศษที่ โดยมีสภาพ (ให้ระบุ
รายละเอียดสิ่งของว่า ถูกต้อง ครบถ้วน ไม่เกิดความเสียหาย สูญหาย ชำรุดบกพร่อง ถูกทำลาย หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลง)

ข้อ ๒. (กรณี) มีการเปลี่ยนแปลง แก้ไข หรือกระทำ ด้วยประการใดๆ ที่ทำให้การใช้เป็น
พยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ในทางคดีเปลี่ยนแปลงไป เป็นจำนวน รายการ ดังนี้

๒.๑ (ระบุรายละเอียด)

๒.๒

อนึ่ง การตรวจสอบสภาพ ร่องรอยและความถูกต้องของสิ่งของนั้น พนักงานสอบสวนคดีพิเศษผู้รับคืน
และทำการตรวจสอบสภาพ มิได้ทำ หรือจัดให้ทำการใดๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง ทรมาน
ใช้กำลังบังคับ หรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการใดๆ เพื่อจูงใจต่อผู้ใดแต่อย่างใด

ข้าพเจ้าได้อ่านข้อความในบันทึกนี้และรับรองว่าข้อความถูกต้อง จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

ลงชื่อ..... ผู้ได้รับอนุญาต/ส่งคืนสิ่งของ
(ชื่อ-สกุล)

ลงชื่อ..... พนักงานสอบสวนคดีพิเศษผู้รับคืนและตรวจสอบสภาพ
(ชื่อ-สกุล)

ลงชื่อ..... พยาน
(ชื่อ-สกุล)

ลงชื่อ..... พยานผู้เขียน
(ชื่อ-สกุล)

บันทึกพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ
เพื่อมอบหมายให้ผู้อื่นเป็นผู้เก็บรักษาของกลางในคดีพิเศษ
ตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.๒๕๔๗

เขียนที่

วันที่ เดือน พ.ศ.

วันนี้ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ในคดีพิเศษที่.....

โดย.....(ระบุชื่อ-สกุล).....ตำแหน่ง.....สังกัด.....กอง/สำนัก/ศูนย์.....

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้มอบหมาย
ให้.....(ระบุชื่อ-สกุลผู้ได้รับมอบหมายให้เก็บรักษาของกลาง).....

เลขบัตรประจำตัวประชาชน.....อายุ.....ปี เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....

อยู่บ้านเลขที่.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

เป็นผู้เก็บรักษาของกลางในคดีพิเศษ โดยมีรายการดังต่อไปนี้

๑. ..(ระบุรายละเอียดของกลางที่จะมอบให้เก็บรักษา โดยระบุให้ตรงกับบัญชีของกลาง).....

๒.

๓.

พนักงานสอบสวนคดีพิเศษได้แจ้งให้ผู้ได้รับมอบหมายให้เก็บรักษาของกลางทราบว่า หากมีการ
กระทำใดอันเป็นการทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสียหรือทำให้สูญหายหรือไร้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์สิน
ดังกล่าวข้างต้น ผู้ได้รับมอบหมายให้เก็บรักษาของกลางจะต้องถูกดำเนินคดีในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา ๑๔๒ ต่อไป โดยผู้ได้รับมอบหมายให้เก็บรักษาของกลางรับทราบและเข้าใจดีแล้ว จึงลงลายมือชื่อไว้ใน
บันทึกฉบับนี้เพื่อเป็นหลักฐาน

ลงชื่อ.....ผู้ได้รับมอบหมายให้เก็บรักษาของกลาง
(.....)

ลงชื่อ.....พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ/ผู้บันทึก
(.....)

ลงชื่อ.....พยาน
(.....)

ลงชื่อ.....พยาน
(.....)